Wmo-Raad Achtkarspelen
Fiifhuzen 23, 9281 LH Harkema
0512-361676
wmoraad.achtkarspelen@xs4all.nl

Cliëntenraad Werk & Inkomen
Achtkarspelen (CR-Acht)
Concourslaan 17
9285 SG Buitenpost

Aan: Het College van Burgemeester & Wethouders Achtkarspelen.
Adres: Stationsstraat 18, Postbus 2, 9285 ZV Buitenpost

Onderwerp : Naleving met zorg en vertrouwen
Status : gevraagd advies
Advies : Geef prioriteit aan het aanpakken van fraude door aanbieders
Datum : 16 juni 2019
Kenmerk : 20190616

Aan het College van B & W

Geacht College,

U heeft ons gevraagd een advies te geven over 'Naleving met zorg en vertrouwen', de nalevingsvisie Sociaal Domein van de gemeente Achtkarspelen en Tytsjerksteradiel.
Dat was zo eenvoudig nog niet. Het gaat niet alleen over de wet en handhaving, maar ook over integriteit, vertrouwen tussen ambtenaar en cliënt en het schenden hiervan, zorgvuldig omspringen met persoonsgegevens, overleg, open kaart spelen met cliënte, de geheimhoudingsplicht van hulpverleners en als gemeente achter je rug om bedrogen kunnen worden door frauderende aanbieders.

"De klikplicht van de ambtenaar, de zwijgplicht van de hulpverlener."
(mr. C. Ebbers, privacy jurist)

- Als een hulpverlener constateert dat een cliënt een bloeiende hennephandel heeft en zwart bijverdient naast zijn uitkering, dan zal de hulpverlener dit bespreken met de cliënt en hem bewegen hiermee te stoppen, ook als dat tijd gaat kosten.
- De taak van de WMO-ambtenaar of de bijstandsambtenaar daarentegen is het uitvoeren van de wet. Er ligt een vraag van de burger, deze is verplicht inlichtingen te verschaffen op grond van de WMO of Participatiewet en de ambtenaar neemt een besluit in de zin van de algemene wet bestuursrecht waar termijnen gelden en voor de burger staat de procedure van bezwaar en beroep open.

Het probleem lijkt ons hier overduidelijk neergezet.

Daarom hebben wij een aantal voorstellen zodat volgende tekst niet eens in de buurt van de werkelijkheid komt.
"Als de hulpverleners straks hun integriteit hebben verloren en hun cliënten kwijt zijn, zitten die misschien wel in de kerk, want daar zit de enige beroepsgroep die een absolute geheimhoudingsverplichting kent: de priesters."

Binnenkort is de ambtelijke benoeming van leden van de gebieds-teams een feit en worden ze ambtenaar in dienst van de gemeente.
Het is ons duidelijk dat ook de gemeente ziet dat er problemen kunnen ontstaan tussen integriteit en beroepscode van de professionals, en de wettelijke verplichting melding te maken van oneigenlijk gebruik van middelen of fraude.
Wij vinden dat de burgers tijdig geïnformeerd moeten worden door de gemeente wat deze overgang voor hen inhoud en dat de geheimhoudingsplicht/ beroepscode niet meer zaligmakend is. Dit is namelijk gebruikt om vooral de cliënten van Werk en Inkomen te stimuleren de weg te vinden naar het straks voormalige Dorpenteam. (ook de Cliëntenraad W&I heeft dit gebruikt)

Wij stellen het volgende voor:

De gemeente Achtkarspelen wil een transparante gemeente zijn en doet daarom haar uiterste best alle burgers in Achtkarspelen te informeren over bovengenoemde wijzingen en de gevolgen voor de burgers.

1.2
"Medewerkers die een ambtelijk benoeming hebben zijn wettelijke verplicht om melding te doen van oneigenlijk gebruik en misbruik van regelingen en strafbare feiten. Dit kan in strijd zijn met de integriteit en beroepscode van de professional".
Stel een proefperiode in van een half jaar.
Geef de professional tijd om te wennen aan de dubbele rol en geef de burgers de tijd om erachter te komen hoe zij met deze veranderde rol van de professionals moeten omgaan.
Speel als professional/ambtenaar open kaart met de burgers en zeg dat u niet meer onafhankelijk en onpartijdig van de gemeente kunt zijn.
Burgers kunnen zo groeien naar een realistisch vertrouwen gebaseerd op feiten en niet op illusies. Dit zal ten goede komen aan het functioneren van de teams.

Een vraag over de preventiemedewerker.
Wij willen graag weten of de preventiemedewerker een plan van aanpak moet opstellen met daarin opgenomen de mogelijke sancties die genomen kunnen worden, wat hij ter beoordeling/toetsing voorlegt aan de wethouder van het Sociaal Domein voordat hij tot handelen overgaat.
Volgt er naar aanleiding van dit plan van aanpak ook een evaluatie.

Bouw de cirkel van naleving langzaam in. Werken met deze cirkel heeft wel degelijk zijn nadelen. Nog maar een aantal jaren geleden schoten handhavers ter goede trouw, als reactie op rigide regels uit Den Haag, nog wel eens door met repressie en joegen de cliënten van W&I hetzij de stuipen op het lijf of boos de kast op.
Er waren rechtszaken in NL nodig om het allemaal wat te normaliseren.
Hou als gemeente bij hoeveel brieven met een waarschuwing de deur uit gaan, hoeveel er gesanctioneerd wordt en waarom. Verdeeld naar onderdelen van het sociaal domein te weten WMO, Jeugd en Werk & Inkomen.
Wij gaan ernaar vragen.

2.2 'De kunst is om de inwoner bewust te maken van al zijn rechten en plichten die uit gemaakte afspraken voortvloeien.'

Voorstel:
De gemeente geeft vaker op een -niet belerende- manier informatie aan de burger over het belang van goede informatie geven door cliënt, geen (belangrijke) zaken achterhouden en het verschil tussen opzettelijke benadeling en menselijk geblunder en vergeetachtigheid.
Breng vooral onder de aandacht de onregelmatigheden op het gebied van inkoop van zorg en ondersteuning. Het zou goed zijn als de burgers (PGB-houders) beter zouden weten wat mogelijk mis kan gaan en hoe en wat de gevolgen zullen zijn als het wel/niet wordt ontdekt. Leer ze alert te zijn op signalen! Wees allemaal minder naïef.
Maak van de burgers uw medestanders niet uw tegenstanders.
Sla een brug - Misschien vormen de burgers de hulp uit onverwachte hoek.
Maak er een regelmatig terugkerend thema van. Geef voorbeelden erbij. Dat maakt tekst vaak zoveel duidelijker.

3.2.2
'Aangezien de poort tot ontvangen hulp en ondersteuning vaak bij de sociale werker begint is het essentieel dat er goede vragen worden gesteld, goede voorlichting wordt gegeven en signalen worden herkend. De preventie medewerker Sociaal Domein kan de professional hierbij ondersteunen door bijvoorbeeld het voeren van duo gesprekken.'
Dat vinden wij een nogal intimiderende vorm van communiceren. Twee op Een. Daarnaast wordt de zorgaanbieder zo buiten schot gelaten. Het gaat bij zorgfraude toch niet om een sardientje. Je wil de grote vis hebben. Er zijn andere manieren om zorgfraude aan te pakken die effectiever en professioneler zijn.

Voorstel:

Investeer in handhavingsexpertise.
De gemeente(n) heeft de laatste jaren veel geïnvesteerd in de aanpak van uitkeringsfraude. De instrumenten en de expertise van de preventiemedewerker is veelal gericht op individuele fraudeurs.
Zorgfraude heeft vaak een meer georganiseerd karakter en is minder eenduidig vast te stellen. Het betreft meestal ondernemingen in plaats van individuen.
Dit vraagt om een ander type expertise, bijvoorbeeld het vermogen om opvallende patronen in financiële data of het hebben van medische kennis te onderscheiden.

De gemeente gaat van het voorkomen en aanpakken van fraude door (zorg)aanbieders een prioriteit maken en zorgt ervoor de beschikking te hebben over goed getrainde op dit gebied gespecialiseerde preventiemedewerkers.
De gemeente moet zich kritischer opstellen ten opzichte van zorgaanbieder en cliënt. Cliënten moeten in staat worden gesteld zich kritisch op te stellen naar gemeente en de zorgaanbieder. De gemeente draagt zorg prikkels en mogelijkheden voor fraude door zorgaanbieders tot het minimum te beperken. Dit geldt ook voor aanbieders van re-integratie en arbeidsbemiddeling.

Als Cliëntenraad van Werk en Inkomen en de WMO-raad vinden we dat er eindelijk eens iets gedaan moet worden aan de Zorgfraude. Jarenlang concentreerde de naleving zich vooral op uitkeringsfraude. De mensen met een uitkering hebben inmiddels wel genoeg voor de kiezen gehad.
Het zou eenvoudiger zijn om te gaan jagen op sardientjes in het sociaal domein maar wij hebben liever dat u gaat voor de grote vissen.
Het werd de zorgaanbieders, de budgethouders maar ook de aanbieders van re-integratie en arbeidsbemiddeling ook wel gemakkelijk gemaakt om over de scheef te gaan.
Gemeente, zorg voor (desnoods ingehuurde) opsporingsambtenaren, preventiemedewerkers etc die getraind zijn om de gecompliceerdere fraude en het oneigenlijk gebruik van middelen in de zorg te herkennen en aan te pakken. Maak er een prioriteit van.

De Cliëntenraad van Werk & Inkomen en de WMO-raad gaan akkoord met de nalevingsvisie Sociaal Domein 2019 zoals beschreven in 'Naleving met zorg en vertrouwen' met inachtneming van bovenstaande voorstellen en het dringende verzoek fraude en misbruik door bovengenoemde aanbieders aan te pakken.

Wij zien uw schriftelijke besluit over dit advies graag tegemoet.

Met vriendelijke groet,

Namens de Cliëntenraad Werk & Inkomen Achtkarspelen CR-Acht

J.A. Klijnstra (voorzitter)

A. Hofstra (secretaris)

Namens de WMO-raad Achtkarspelen

G. Lenstra (voorzitter)

C. Kool (lid dagelijks bestuur)